

Tết hay năm mới (Tân Xuân).

Tết là một danh từ để c rút gọn n từ “Tết Nguyên Đán” hay là “Ngày H i Đ u Năm”, chính là một từ c l đón Xuân.

Th từ v y, Tết là d p mà ng i Vi t Nam m ng theo âm-l ch, th ng nh m vào tháng Giêng hay tháng Hai d ng-l ch.

Vi t Nam là m t n c chuyên v n nông nghi p và ng i mình cho r ng s tái sinh c a v n v t trong mùa Xuân di n ti n r t t n và ch m rãi. Vì th , m ng Xuân không th là m t vi c g p rút. Và r ng t c ng ta có câu: “Tháng Giêng ăn Tết ở nhà” !

Đành r ng không ăn Tết c tháng, ng i ta v n dành riêng nhi u th i gi , ngay c trong hoàn c nh v i v c a Vi t Nam th i nay, đ s a so n đón Tết hàng m y tuân l tr c và m ng đón Xuân v b ng cách thăm vi ng chùa chi n, cúng qu y, c b c, ăn u ng cùng thăm vi ng b n bè thân h u hàng m y ngày li n.

Ngay c bây gi , Tết v n còn là m t d p có th xem t ng đ ng v i l Giáng sinh và đ u năm Tây (d ng-l ch) và nhi u l khác chung g p l i.

Cu c chu n b đ đón m ng ba ngày Tết th t là chu đáo và b t đ u t nhi u ngày tr c. Nhi u gia đình dành d m su t năm đ có ti n tiêu trong d p Tết.

Nhà c a đ c gi n d p gần n p s ch s ho c quét vôi hay s n l i t ng vách th t là chu đáo và b t đ u t nhi u ngày tr c.

Nh ng câu đ i vi t b ng ch Nho trên gi y h ng-đi u ghi nh ng l i chúc đ p đ đ u năm Phúc-L c-Th đ c tr ng t i nh ng n i trang tr ng.

i mi n quê, ng i ta th ng hay tr ng m t cây nêu b ng tre l tr c sân nhà, trên có dán bùa đ tr tà ma và treo c đ r c m i h ng linh t tiên v ăn Tết cùng con cháu.

Bàn th t tiên đ c thi t l p t i h u h t m i nhà. L đ nh và các đ đ ng th cúng đ c đánh bóng sáng loáng.

Ng i ta cũng đ n nghĩa trang thăm m ông bà, quét gi n sạch s .

Qu n áo m i đ c mua s m.

Bánh ch ng hay bánh tét đ c gói và n u chín. Ngoài ra còn các th bánh khác hay m t đã đ c làm đ cúng ki n và sau đó đ ăn,

Th c ph m cũng đ c lo li u s n đ dùng trong m y ngày Tết. Th ng thì nhà nào cũng có d a hành, c ki u đ ăn d m v i bánh ch ng hay bánh tét hay m t n i th t kho.

Nh ng ng i đi làm vi c xa nhà đ u c g ng tr v nhà đ xum h p gia đình.

M c dù t c ăn Tết khác nhau tùy theo t ng đ a ph ng và truy n th ng gia đình, nh ng các t p t c đ i chúng h u nh n i bào cũng có.

L ti n đ a ông Táo.

L này nh m ngày 23 tháng Ch p âm-l ch đ cúng v th n linh cai qu n trong nhà. Đó là ông Táo (ông b p).

Ng i ta tin r ng v th n n y ng l trong b p và có ph n s ghi chép b t c đ i u gì x y ra trên th gian n y trong su t c năm.

Vào đúng ngày 23 v th n ph i lên thiên-đỉnh (tr i) báo cáo t t c nh ng gì th y đ c trong năm qua.

L ti n đ a g m có hoa qu và trái cây t i v i nh ng món ăn đ c bi t đ c bày ra. Xong ng i ta đ t h ng, tr m và c u kh n cho v th n th ng l bình an.

Có n i đ m t con cá chép s ng vào ch u n c, ng ý đ v th n c i lên ch u tr i.

Khi l ch m đ t, ng i 7ta mang cá đó th xu ng ao h hay sông r ch g n đó, và sau đó c gia

đình ngũ i quây quần ăn uống.

Hoa ngày Xuân.

Những hoa sau đây được nhiều người trồng trong chậu để trưng bày trong nhà ngày Tết:

- Hoa Anh Đào trồng trong chậu cho đẹp giàu sang, phú quý.
- Hoa Mai trồng trong chậu để các, tâm hồn cao thượng.
- Hoa Thủy Tiên trồng trong chậu liêm khiết, trong trẻo và có tâm hồn văn nhân.
- Hoa Cúc trồng trong chậu để trưng bày.
- Cây quýt trồng trong chậu đẹp quýt, vuông tròn đông đúc.

Pháo.

Đến Tết, khi những vụ thiên tai đã lên Trời che u Ngục Hoàng thì hai vụ thiên xui càng làm hành và gây nhiều khó khăn cho dân chúng.

Dân chúng biết là Nã-Ông và Nã-Bà rất sợ ánh sáng và tiếng động, cho nên người ta thắp đèn sáng trong nhà và đốt pháo để đuổi những vụ thiên xui đi chỗ khác.

Người ta thắp đèn sáng và thắp đèn sáng liên miên cho đến khi Tết đã hết và những vụ thiên tai biến mất.

Ngày này, người ta dùng pháo để đón Giao-Thiên năm mới. Có một sự thay đổi trong ý nghĩa của truyền thống này. Tiếng pháo vui mừng được coi như biểu hiện của hạnh phúc hơn là một cách để đuổi hung thần đi nơi khác.

Viet Nam ta có rất nhiều loại pháo. Có những pháo nổ, pháo xiết, pháo chuốt, pháo nổ chòm, pháo thẳng thiên, pháo đôi, pháo hoa ...

Cây Nêu.

Cây Nêu là một trong những biểu tượng của dân gian.

Người ta chôn một cây tre, róc hết các đốt và lá; chôn chôn một nắm lá tre. Trên ngọn đó đính nhiều thứ: đốt bịt là một cái bùa bát quái và một miếng giấy màu để có vẻ tám hướng. Tâm điểm của bùa bát quái là một vòng tròn. phân chia bốn mặt để bốn hướng cong với hai chòm Âm-Dương hai đầu hướng trong cho nguyên tắc Trời Đất và Duy-Trì và bốn hướng quân bình. Tám hướng và các hình vẽ bên trong hướng trong cho sự thay đổi trong vũ trụ.

Ngoài ra, còn có một cái gọi như đốt tre u cau để dâng lên thần thánh.

Một vài nhóc khí như lồng cồng hay sáo cũng được treo trên cây nêu để phát ra tiếng nhạc.

Đốt bịt còn có một tấm phen như bện tre hay nứa để hướng trong cho việc ngăn cách ma quỷ không được lai vãng. Có khi còn đính thêm một lá phướn ngũ sắc. Chồng ngũ sắc để trừ ma quỷ. Treo bùa là để trừ xua đuổi ma quỷ. Còn lồng vẽ trong giấy để để dâng cúng thần linh, cầu xin phúc.

Người ta dùng nêu từ xưa là ngày 30 tháng Chạp và đến đến 51 nhất là một ngày 7 thì mới hạ nêu.

Đón mừng năm mới.

Để đón mừng năm mới người ta có thói quen là hôm 30 tết mọi người sẽ chôn với một chiếc sách, mát mẻ và thanh cao để đón mừng năm mới.

Cùng một quan điểm này, tết cổ xưa hơn, ghen ghét nên được xóa bỏ, tha thứ để tâm hồn làm đẹp.

Đêm 30 tháng Chạp âm lịch, lúc 12 giờ, người ta đón GiaoThiên. Đánh đu sự chuyển mình của năm cũ chuyển sang năm mới. (Đêm trừ tịch).

Đã thanh toán mọi việc, người ta phải cố gắng làm hết những công việc còn lại cho xong.

Đêm Giao Thiên, một sự người ta còn giữ thói quen đến các đền chùa để hái lộc, cầu xin phúc lành cho gia đình.

Ngày mừng Tết nên để trẻ con đến mừng tuổi ông bà, cha mẹ.

Ngày m&#ng Hai đi thăm bà con anh ch&# em.

Ngày m&#ng ba đi thăm b&#n bè.

Sau đó, nh&#ng ngày k&# t&#p đi thăm b&#ng h&#u.

Chính vào không gi&# (qua 12 gi&# khuya) là qua Năm M&#i, ng&#&#i ta thi nhau đ&#t pháo hàng lo&#t đ&# đón m&#ng Xuân sang, đ&#ng th&#i cũng đ&# xua đu&#i ma qu&#. Ng&#&#i ta g&#i là “T&#ng c&#u, Nghênh tân”.

M&#t cái bàn đ&#c đ&#t ngay tr&#c bàn th&# đ&# có ch&# th&#c ăn v&# th&#c u&#ng đ&# cúng t&# tiên, ông bà . Ng&#&#i gia tr&#ng thay m&#t con cháu đ&#t tr&#m h&#ng trên bàn th&# t&# tiên và th&#nh h&#ng linh t&# tiên, ông bà v&# cha vui cùngcon cháu, r&#i l&#n l&#t m&#i ng&#&#i trong gia đình thấp h&#ng l&#y t&# tr&#c bàn th&#.

Trong ba ngày T&#t ng&#&#i ta c&# nói xàm, vì nói xàm s&# mang l&#i xui x&#o.

Ng&#&#i xông Đ&#t (nhà).

Ng&#&#i Vi&#t Nam tin t&#ng &# s&# liên quan gi&#a con ng&#&#i và huy&#n bí, may m&#n nên ng&#&#i ta ch&#n ng&#&#i đ&# xông nhà. N&#u ng&#&#i xông đ&#t là ng&#&#i vui v&# thì ch&# nhân s&# có m&#t năm vui v&#, h&#nh phúc. Ng&#&#c l&#i, g&#p ng&#&#i thô l&# c&#c c&#n, r&#u chè, hút xách, c&# b&#c thì năm đó ch&#c ch&#n s&# g&#p nhi&#u chuy&#n không may, r&#c r&#i.

Đ&# tránh các đ&#u trên, ng&#&#i ta th&#ng ch&#n m&#t g&#i vàng, nghĩa là ch&#n tr&#c ng&#&#i xông đ&#t, n&#u là ng&#&#i quen thân thì đ&#u d&#nh tr&#c đ&# có s&# ph&#i h&#p. Thông th&#ng ng&#&#i đ&#c l&#a ch&#n xông đ&#t th&#ng là ng&#&#i có đ&#o đ&#c, có gia đình h&#nh phúc, s&#c kho&# c&#ng tráng.

Ngũ qu&#.

Ngũ qu&# là năm th&# qu&# đ&# cúng nh&# m&#ng c&#u (na), xoài, cam quýt ho&#c, b&#&#i, h&#ng, và d&#a h&#u. D&#a H&#u có ý nghĩa là giàu sang,con cháu đ&#y đàn. D&#a H&#u còn t&#ng tr&#ng cho ph&#i nhiều, ph&#n th&#nh, may m&#n vì ngày x&#a An-Tiêm đã bi&#n m&#t hoang đ&#o c&#n c&#i thành m&#t mi&#ng đ&#t tr&#ng d&#a h&#u sai trái, đ&#c mùa và ph&#n th&#nh.

Th&# Vũ Đình Liên (trích):

M&#i khi hoa đào n&#

L&#i th&#y ông đ&# già

B&#y m&#c T&#u, gi&#y đ&#

Bên ph&# không ng&#&#i qua...